

De tentationibus.

alijs requirentur / dicerent casus tales minime peccata mortalia / tunc cessandus cum superiorum et peritorum concilio foret a frequentatione confessionum / et fiducialiter nihil omnino celebrandum / atque humiliter dicendum / Domine non in iustificationibus meis prosterne spes meas ante faciem tuam / quia nulle sunt / et scio quod si millesies confiterer / et districte discutere volueris me / non ero mundus in conspectu tuo. **Sola** namque domine misericordia tua mundabit me. **I**deoque in multitudine misericordie tue introibo ad altare sanctum tuum in timore tuorum / timens quod te plus offenderem si dimitterem quam si accessero / teo quod tu in memoriam tuam ita fieri iussisti / et ego multis debitor sum pro quibus orare teneor. **N**ulli debet esse dubium / quin talis humiliatio plus accepta sit deo / quam nonnullorum vana presumptio / qui post confessionem suam et qualia cumque exercitia se dignos et bene mundos reputant / quasi intrepide ad illa terrificam diuina misteria accederent. **S**ecundum autem est ubi haberetur fides et quasi certa conscientia de peccato mortali. **I**llud enim est confitendum / non sic de veniali quod de necessitate nunquam cadit sub obligatione confitendum sacramentaliter in specie / quam quandoque perutile sit. **S**ed sufficit confessio generalis. **N**am venialia per diuersa delentur / ut confessione generali / oratione dominica / tuncione peccatoris etc. **I**n nonnullis etiam est tam arcta conscientia / ut quanto magis eam scobare per confessionem conantur / tanto amplius quasi inde fedantur / propter plura noviter exfricatione pullulantia / que tamen frequenter modice aut nulle sunt reputantur / conscientia talis non firmatur melius quam dimittendo eam in pace et quiete / et quod solum imbre lachrymarum irrigetur / et sic fecundata celestis dono gratie solidetur. **V**eniale autem peccatum communiter est omne illud quod factum est absque rationis deliberatione / quodcumque sit illud / etiam si sit odium vel ira contra deum / aut horribilis blasphemia. **V**el veniale peccatum est / quando actus talis est / qui non tollit debitam subiectionem hominis ad deum atque eius amicitiam seu dilectionem / nec perimit debitum fraternitatis vinculum ad proximum. **I**ntra simile in legibus secularibus et politicis / ubi quedam peccata morte puniuntur

et quedam non. **Q**uis sint contra precepta et statuta / quia non tollunt debitam subiectionem ad principem ac ad ciuitatem et proximum. **E**x quo elici potest / quod non omne quod est factum contra preceptum / aut votum / aut iuramentum / aut etiam contra dei interdictum / est peccatum mortale / quia in quolibet horum stat peccari posse per surreptionem quandam / et absque preteritionis sensu / qui sensus nunquam est in primis motibus / nisi post deliberationem habitam vere vel interpretatiue / que deliberatio in aliquibus citius / in aliquibus tardius fieri habet / quod signanter addimus propter habitatos in bono vel malo / quia in talibus habitus est quasi similis deliberationis. **S**icut dicit **A**ristoteles / quod ars perfecta non deliberat / patet hoc in scriptoribus et cybaris / Sunt etiam quedam circa querantio magis debet esse puigil quam in alijs / quod nisi fecerit interpretatur consentire. **P**otent quoque pusillanimes scrupulosi / quod non semper tenemur agere meliora et meliori modo quo possumus / maxime sub obligatione peccati mortalis / quoniam deus omnipotens quibus hoc possit a nobis licite exigere / quia ipse dominus et nos serui eius / non tamen sic agere voluit / sed contentus est / ut certa que dedit precepta seruemus / quod si fecerimus sufficit sibi / et manebimus in eius dilectione et gratia. **B**eati nihilominus qui ita esuriunt et situnt iusticiam / in obsequendo tanto et tam dulci bonorum dominorum / ut possentenus aliquid superrogare domini sui preceptis contendunt. **B**eatus quoque qui semper est pauidus / timens minus debito fecisse / dummodo tamen obseruet semper / ne quid nimis / et ne sit iustus nimium / et demum ne deus nimis emungit sanguinem eliciat. **T**raque pusillanimes confortamini et nolite timere / Confidite pusillus / grece / quia complacuit patri vestro celesti dare vobis regnum in secula seculorum. Amen.

Finit.

Tractatus eiusdem de diuersis diaboli separationibus et gallico in latinum versus / ad preces venerabilis patris domini **N**icolai de **F**luremberga

ationibus.

Hnos sub dei manu humili
 andos/atq; cognoscendam vt
 cumq; generali noticia nram
 virtutu itinere pergrandem
 ignorantiam.at demum ad/
 uersus omnem inimici nequiciam. nostrā
 fragilitatem/imbecillitatēq; sciendā/ vt in
 nobis admodū nihil. verum in dei solum
 atq; sanctorum fidam⁹ auxilijs/mibi pro/
 positus est subtiles nōnullas insidias eni
 merar. quas cūctis nostris operibus ho/
 stis hūani generis diabolus ingerit. quo
 nam scilicet pacto in eo omni quod cogi/
 ramus. loquimur. operamur. deceptionis
 sue tendit laqueos. semperq; nititur aduer/
 sus eos. presertim quos diuino famulatu
 magnopere cernit intentos. quos videli/
 cet sub specie boni si valet ad malū conuer/
 tit. Ipe nanq; fallacissimi latronis instar/
 vie/societatisq; bonorum se cōmiscet. Et
 quoadusq; feriendi ac occidendi animam
 oportunitatem nanciscatur/ sese fin/
 git amicissimū. tum ratus congruum tem/
 pus adesse/ p admittidē malicie alicuius
 sanctam actionē prozsus cōmaculare mo/
 litur. siue initio siue medio siue fine ope/
 ris. Cum vero impedimentum boni actō
 ni prestare nequit quo minus ipa perficia/
 tur. intentionem saltem conatur corrum/
 pere. puta vt eius operationis finis cōstr/
 tuatur peruersus. aut inanis gloria. aut q/
 libet carnalis voluptas. At si actōis prin/
 cipium/conatus eluserit suos. rursus cum
 illius medio r sine confisiget. quinetiā com/
 plete iam actioni adhuc insidiabitur. ho/
 minem ob virtuose perfectum opus. vana
 effari leticia. summa ope contēdēs. Vult
 sane aliquis elemosinam largiri. cur id ne
 fiat hostis impedire non potest. hortatur
 vt eam vel qb consequendam mundi glo/
 riaz tribuat. vel spe aliqua inductus ab eo
 cui datum est mun⁹. aut honorem. aut qd/
 cuius accipiendi seruitiū. Ex si quis et hāc
 tēptationem superarit. aliā multo amplius
 periculosam ei rursus immittet/ que bonis
 quoq; est cōmunis plurimum/ quam r vit
 in vita hac fundit⁹ posse tolli arbitro. Et
 est/ vt is tunc secum ita dicat r cogitet. Re/
 cte tuum iam opus perfecisti. preclare ini/
 micū vicisti. non inanis gloria. non prsus
 vitū vllum superare te potuit. Nequaquē
 certe quisq; ali⁹/puta ille vel ille/ ita egisset
 Ecce quomodo eo ipso quo is superbiam

gloriam vanam/ prius suppressit r contu/
 dit. An hec eadem vitia iam ruit. delabitur
 q;. **Et** quę stulta hec r temeraria cogita/
 tio pene semper menti sese infert ac ingerit.
Manifestum itaq; est ni studiose occurra/
 tur/ de virtute vitium/ r de humilitate ori/
 ri superbiam.

Nonnunq; hostis certo tempore tē/
 tare desistit. vt quis r se censeat esse
 securum. r penitus tueri negligat.
 tunc vero id cernens repente subitoq; in i/
 paratum irruit. vel odij vel inuidie vel con/
 cupiscentie carnis validam immittens tē/
 ptationem. **Alio** etiaz commento. hec inter/
 missio tēptandi fieri potest. vt videlicet hu/
 iusmodi securitate a cōmunitate tēptatio/
 nis/ quis superbiat/ quasi propria virtute
 vniuersos iam hostes deuicerit. **Siue** vt
 eo minus apud deū increatur quo iam la/
 bore certaminis vacat. **Siue** certe vt eos
 qui admodum tēptationibus affliguntur
 spnat. contēnat. despiciat.

Hortatur nonnunq; hostis aggre/
 di alta quedam r difficilia virtutu
 opera. sicut immoderata ieiunia.
 peregrinationes maximas. vel simile quod/
 cunq;. siue vt homo succumbat oneri neq;
 villo pacto ipsum ferre valeat. siue vt ex ip/
 so sequatur deterius aliud. puta ex immo/
 deratione ieiunij. cerebri vacuitas/ melan/
 colia/ tristitia vehemens/ ex nimia peregr/
 natione grandis impatientia/ ex velle ali/
 os eminenter docere/ ingens tumor. heres/
 sis. excessiuum nature grauamen.

Qnsulit nonnunq; relinquere ex/
 mios virtutuz actus/ r minutis in/
 rebus versari. vt vel hec complen/
 do se quis prestantissime virtutis hominē
 arbitretur. vel vt nunq; ad perfectionem p/
 tingat. vel vt huiuscemodi humilitate qua
 sublimem deuitat statum r precellentia o/
 pera/ superbiat. r alios quos non ita face/
 re cernit. temere dijudicet.

Nonnunq; enicitur hostis. vt q; q;
 recte quis cuncta faciat. in vno ta/
 men solo labatur r delinquat. illi
 quippe satis est. si anime castrum. vel vno
 patente sibi aditu nanciscatur/ capiatq;.
Hanc autem occultat aliquando tēpta/
 tionem. quoadusq; mors aduenerit. quo
 sane tempore seuius maiorisq; dolo tēptat
 r cōfligit. sciens si tunc defecerit penitus
 se frustratum.

Tractatus eius
 de diuersis diaboli tēptationibus
 in latinū versus. ad preces venerabilis
 patris domini Nicolai de...

De tentationibus.

Nonnunquā immittit alicui veram aut saltem simulatam deuotionem: vel etiam si hec diuino munere affuerit. si uadet indiscreta uota seu iuramenta fieri. ut postmodū cessante deuotione homo sit in se turbatus. inuolutus. aut etiam pmissorum violator.

Contra. nonnunquā sub specie discretionis emitti sancta uota prohibet. que aduersus peccata quibus homo uehementer prius est et deditus saluberrima remedia forēt. ut ita sordibus suis is iugiter immanet.

Hortatur nonnunquā ex consuetudine dicere multitudinē immensam orationum. vel ut se quis nimium grauet. vel afficiatur tedio. easque sine deuotione perficiat. vel ut hinc extollatur. vel ut rem aliam que sibi ē utilior et magis necessaria foret omittat. vel ut deum credat ob hanc orationū frequentiam sibi iure debere ut adimpleat quicquid ipse cupiet.

Requēter sub humilitatis specie quicquid fieri bona impedit. ne illum homines sanctum dicant et arbitrentur. ut inde non supbiat. Itaque efficit ut is acediam discretam humilitatem esse iudicet. et non largiri elemosinam. non ieiunare is iudicet. non hoc quidem esse auariciam. gulas. sed preclaram uirtutē humilitatis.

Nonnunquā sub pretextu erogandi elemosinam hortatur unde quicquid propter ius et fas cumulandis inherere diuitis. scit enim esse multo deterius ob largitionem iniuste acquirere. quā abstineri ab ea. et uelle iniquū habere nihil.

Nonnunquā sub specie correctionis consilium aut irasci in alterum. aut irā simulare. vel ut ille in correctione ipsa excedat irrogando iniurias. contumelias inferendo. vel ut ex ira plus propriam uindictā quā alteri bonū querat. Vel ut is qui corrigi emendarique deberet pro alterius feritate fiat longe deterius. comptus enim habet. māuetudine quā rigore nimio utilius ac facilius ad bonū quicquid posse adduci. Ita impatientia. iusticia. uindictam regit effigie correctionis. quā profecto nequā correctio sed plane destructio censenda est.

Nonnunquā e contrario sub umbra misericordie ac lenitatis suadet. ne quis alterum reprehendat. ne uel sibi indicet

errata sua atque defecta. ad quod tamen ex lege caritatis is obligatur. sicque uirtutes perdere ac iugulare molitur.

Nonnunquā cum quis audit aliquem detrabentē alteri. et si illud minime sibi placeat. agit tamē hostis. ut metu displicendi ei qui detrabit. is aut male dicta confirmet. aut taceat saltem. noscit enim hostis non paruū esse delictū detractionē uel patienter audire. Deberet namque talis aut uerbo aut facie tristitia. aut quolibet aliter ostendere palam. ingratiū esse sibi huiusmodi detractoriū. quia in re posset ab obreptate peccatari. fecerit ne uirtutes bonū aliquid is de quo sermo habetur. Itaque dicere debet fore longe melius illius bona quā mala referre. aut certe illa non alijs. sed ei qui peccat ut ob suam emendationem referre oportere.

Nonnunquā sub specie discretionis abstinentias. ieiunia fieri ueritas. quosomnum. gulam. acediam. hanc resectos in habitaculum spiritus introducit.

Nonnunquā efficit ut sua quis somnia studiosē. eni aduertat. et non ut his quod extra dei ecclesie preceptis certa fides adhibeat. ea uero esse. cunctaque per ordine ueluti indicabat euenire faciat. Sicut de alijs supstitiōibus innūeris. ut qui mane obiui hinc canē aut lepore putet quis signare illa die futurū infortunium. Et ut paucas loquatur varijs et multiplicibus hominibus supstitiōibus simplices referri sunt. ut uel id cogitare animus perhorrescat. quas sane ideo disseminat hostis. quoniam eas nouit deo admodum displicere. scit nempe homines non in deo sed in his confidere. ac spem locare suam. Ideo uero horum cordibus impressa sunt. tum quia neque sapientes audiunt. neque eorum dictis fidem prestare uolunt. tum quia usque adeo nefande sunt opinionis. ut quicquid obtigerit. huic alicui deo mentie tribuant. uerbi gratia. si quid illis boni euenit. confestim dicunt. id beneficium et ipse putabam. inco enim in somnio hanc rem ego conspexeram. Deū quippe relinquentes. et sibi omnium bonorum auctori non ueriti gratias proinde non agunt. ad has impias stultasque credulitates cuncta referunt. Et si quod frequēter fit. illa die acciderit malum aliquod. dicent etiam id sibi contigisse quia tale aliquid uiderint aut

canem. vel leporē habuerint obuium. Idē
tidem ⁊ de sanitatibꝫ arbitratꝫ. quas nō
deo vel nature sed nescioꝫ quibusdam bzꝫ
uibꝫ aut conscriptis pomis aut in huiꝫ
modi incantationibus attribuit. Sunt
hec profecto sine quocunqꝫ ratione / solo ver
futi inuicem suafuꝫ. que etiam / singulis die
bus dominicis sub excommunicationis pes
na districtissime ab ecclesia phibent. Por
ro longe salubrius foret ⁊ tutius deum ac
sanctos adire cum fiduciaꝫ in his spera
re dementiꝫ. Quamobrem quicqꝫ caueat
has melancolicas insanias incidereꝫ neqꝫ
vero alios ⁊ precipue iuuenes in talibꝫ fi
des habere suadeat. Est enim difficillimū
ab his quēqꝫ eruiꝫ cum ea teneris ab an
nis imberit.

Habit nonnunqꝫ hostis. vt in suis ca
lamitatibus quis immoderatus
de diuina cōfidat opēꝫ vt si be per
manserint. nec diuinitus fuerit liberatus.
murmuris ⁊ impatientie labatur in foueā.
⁊ sceleris deum arguat quasi impiū sit euz
qui tanta deuotione illū supplex orauerit /
nō exauditū ereptumqꝫ fuisse.

Nonnunqꝫ alia fraude quod dictū
est suggerit. vt scilicet cū is libera
tum se cernet. deuotū. sanctum. ac
deo amicissimū se credat. utpote cuius a
domino vota efficaciter ⁊ pene miraculose
cōplentur. In primo autem casu talis
sperare debet ideo deum suis non annue
re peritis qꝫ id sue salutis minime expediat.
In secūdo vero ambigendū sibi timendū
qꝫ est sibi esse offensum deū. neqꝫ dignum
presenti castigatione ⁊ exauditionem vero
precum suam mercedem esse debere. itaqꝫ
sedammandū finaliter.

Nonnunqꝫ homini scrupulos im
mittit innumeros. reddēs illiꝫ con
scientiam miro modo dubiaz atqꝫ
artam. ne quid boni audeat efficere. vt eti
am crebriꝫ delinquat. scit enim eum pecca
re qui id agit. quod p certo conscientia ma
lum esse iudicat. qꝫ res in se mali habere
nihil. Facit etiā istud hostis ob aliū dete
riorem finem. vt. s. talis qui deliquit in de
sperationē delabatur. iudicans se reprobū
a deoqꝫ damnatū. quoniam tanta facilita
te peccat. neqꝫ villo pacto adimplere valet
mandata illius.

Nonnunqꝫ reddit hostis conscien
tiam ante commissum securam et

amplaz. vt neqꝫ peccare quis formidet. ne
qꝫ postmodum peniteat.

Nonnunqꝫ in ope lata ꝫscientiam
reddit. vtz ad tribuendā despatio
nē postea delictū exaggerat. iōndē
do horrore sceleris ⁊ cōmissi delicti imma
nitate. qꝫ scz sit enorme cum qꝫ talis sit. qui
talis hēatur. tam detestandū admisisse faci
nus. contra vero antea nonnunqꝫ districtā
angustiaz ꝫscientiaz reddit. facitqꝫ timere
vbi non est timor hūidus. Et est instar eoz
qui pueris viā transeūtibꝫ pclamāt laberis
cades. vt metu turbati impingāt acruant
picipites. Ita his lapsum inculcat hostis.
clamans ⁊ dices ꝫtinuoꝫ erras. deficis. pec
cas. te haud dubie dānas. Hoc nanqꝫ mo
do ꝫscientie pacē ac quietē p̄turbat. adimit.
adeo vt talis neqꝫ orare neqꝫ bonū quicqꝫ
recte facere queat. cōtingere etiā ⁊ istud p̄
ppter aliud scelestius ⁊ longe maioris peri
culi. vt videlicet quis huiꝫmodi scrupu
los vitare volēs. tantā amplitudinē ꝫcie
arripiat. tāqꝫ effrenatam sibi assumat au
daciā. vt nllā ꝫcepta p̄sibabeat. nihil esti
met illicitū. Quamobrem cūctis in tēptatio
nibus mediū seruandum est. qꝫ equidem
fieri poterit. tum sapientum ꝫsultatiōe. tū
subsidio orationis. tum super omnia hꝫ
militatē ad deum. cui spes de illius miseri
cordia commixta extabit.

Nonnunqꝫ illis quos scit minime
consilijs obtemperaturos. suadet
sapientes frequenter consulere. vt
taliū peccata minus habeant excusatio
nis. nonnunqꝫ vero hanc consultationum
suadet frequentiam. cum eos qui consulun
tur. male sana consilia daturus arbitratur.
vt ⁊ qui dat ⁊ qui consilium accipit vna si
mulqꝫ pereant.

Nonnunqꝫ hortatur humanum ni
hil pendere consilium. sed vel a so
lo deo vel ab oratione instructio
nem expectare. vel proprie prudentie inni
ti. ⁊ quasi secum ita dicere. Quid in hac re
agendum tibi sit. ipse qꝫ alter quisqꝫ meli
nostri. tibi enim melius res ipsa. tibi tuꝫ ani
mus. tua tibi melius comperta est facul
tas. Insup hos qꝫ ꝫsiliuz tribuūt fortassis
ipellit utilitas. p̄ria. seu honoris forte cu
pido mouet. ⁊ hec tēratio int ceteras ē p̄ni
ciosior ⁊ āphioris piculi / ꝫsonis deuotiōis ꝫ
frim. ⁊ his qꝫ acuta intelligētia pollent. et ē
p̄fecto maxima superbia.

De tentationibus

Donnūq; post abundātez sumptio-
nem cibi et potus deuotionem et la-
chrimas imittit hostis? ut q̄s hāc
gulam in consuetudinē ducat. quasi ip̄a de-
uotionem efficiat:—

Donnūq; huiusmodi deuotionem
et lachrimas post grāde et immode-
ratū ieiunium imittit. vel ut sequa-
tur cerebri vacuitas. exinanitio capitis et
totius corporis p̄maxima lesio/fiatq; post
modum talis melancholicus. tristis. iracun-
dus. vel ut ipse has abstinētiās ieiunia
vigilias in mozem vendicat. et consuetudi-
nez. ut in hac singularitate supbiat. siue ut
in malum predictum incidat:—

Donnūq; hortatur ut quis āgelos
videre velit/mirāclā cupiat. optet
reuelationes habere. et aliq̄n presti-
gijs fallacibus siue i somno siue in vigilia
hec apparere facit. agēs hec omnia. vel ad
deciendum sub effigie veritatis. vel ad in-
troducendū in illum supbiam. Quāobrez
huiusmodi desideria super omnia detestari
vitareq; debet quisq; deuotus. Ea enim q̄
de his p̄ alios gesta sunt dñt sibi admodū
sufficere. et sibi esse vtiq; debet. si in cel-
mercedem accipiat:—

Donnūq; ingentez mirabilēz dul-
cedinem in modum et similitudinē
deuotionis inducit. ut i huiusmodi
suauitate hominis tota cōquiescat fruitio.
neque deum amare. neq; ob aliud sibi ob-
sequi velit. nisi solum ut hoc potiatur:—

Donnūq; in diuino famulatu duri-
tiam imittit atque spiritus tristi-
tiam. ut a domino se q̄s derelictuz
censeat. neque illi amplius impendat obse-
quium. sed ad carnis se cōferat voluptates.
et in illis consolationem requirat. Porro
qui deum pure sinceriterq; diligunt. quiq;
ficticio amore p̄ sua sola delectatōe ei inhe-
rent. hoc in casu probantur et innotescunt
patule:—

Donnūq; agit. ut qui statū aliquēz
delegerit. eos qui in illo sunt defec-
tus et incōmoda cōsideret. certū enī
est quemlibet statum p̄rios habere singu-
laresq; defectus. et illos quidem frequētes
ac plurimos. qui p̄fecto patient ferendi et
modeste tolerādi sunt. Dec autē efficit ho-
stis ut ad impatiētiām quēz impellat. ali-
um statum ostendens semp esse querendū
Sed de his particulārius loq̄mur Delegit

aliquis celibez et sine coniugio ducere vitam
huic suggerit id esse nimis piculosum. ca-
etiā q̄ in cōiugio bona sunt sibi p̄ponet. ne-
q; vero illius dispēdia et ferme infinitas mo-
lestias eū sinet attendere. Et cōtra cū quis
iam m̄rimonio deuinctus obstrictus q; est
nec ab eo resipiscere licet. mēti obijcit. quā-
ta felicitas. quanta quies est libertate per-
frui. sine horum terrenozū occupatōe deo
posse seruire. gestāde plis non angī dolori-
bus. non maritozū duos perferre mores/
nullius quāz sui curā habere oportet. cetera
q; ingentia bona (quozū p̄culdubio ex-
pers est coniugium) demonstrat. atq; coram
oculis constituit. et hoc facit. nō quidem in-
tendēs bonum aliquod afferre aut p̄alare
veritatez de eminētia aut securitate tal' stas-
tus / aut etiam acceptioz i eius apud deum
p̄ditione. sed hec que p̄fecto vera sunt p̄po-
nit. ut eozū consideratio ad impatiētiā
et detestationem sui status / quem neq; de-
serere p̄cipitet. **U**iuat quis hominū in fre-
quētia pura in religioso cenobio. ap̄ hūc
solitudinis bona magnificat atq; plurimi-
pendit / ostendit ibidem melius esse orōis
locum. non adesse mūdi rēptatōnes. iracū-
die non occasionem adesse. tacet vero que
solitarijs p̄tingāt picula. Et aduerso. solis
abditēz viuētibz. desiderium mūdi inge-
rit. dicens. q; sibi tantum non alijs hoc mo-
do p̄sunt. in mundo vero mestos solares
egros uisitaret. largiret elemosinas magās
Inhabitantēz vrbes suadet salubrius fore
acturius villulas aut rura incolere. deo q; in
ciuitatibus omniuz malozū exempla sint
Quo contra ei q; extra ciuitates bitat sug-
gerit multo fore melius in vr̄ibus mora-
ri. neminem enīz hic esse a q; crudiri queat.
ibi vero eū uerbum dei auditurū / et ingēna
quedam patraturum opera. nec ostendit
q; innumera illic conscientie discrimina sunt.
q; etiam difficile sit p̄pter reruz necessariaz
caristiā nimīā / vitā ibi trāsigere. **C**etera
ista omnia ob id sicut in itō dicebā in p̄sidi-
rationē deducit atq; ante oculos statuit ho-
stis. ut nemini suū statū placeat / nemo in il-
lo p̄tentus sit / nouas q; q; mutationes cu-
piat. utq; ita pectoris trāquilla p̄uinet p̄-
ce. et p̄tinuo grauibz ac molestis incōstāte
fluctibz agitez. **H**as igit cūctas rēptatōnes
et si q; silēs inueniunt. a se q; q; depellere et il-
lis i hūc modū ap̄ se rēndere d; **S**cio vti-
q; mala et bōa v̄bilibz r̄piri. qd si mala qdā

meus continet status in eo tamē nonnulla sunt bona que alibi minime reperiuntur. Alibi preterea mala aliqua inueniri certū est quibus vita mea caret et est immunis.

Admonet nonnullū hostis vt ad hūc quis hominum in conspectu sese vituperet vel etiam delicta quedā committat et perpetret vt se indicet nec sic esse nec pōcritam. Quod pfecto in grademaluz ab hoste suggeritur Nam per huiusmodi quēbic aduersus suam gloriāz dicere/agereq; videtur aliquando in eum maior irrepit superbiāz vult quippe hoc paco verax haberi et reputari is qui suam laudem minime querat quāz tamē suo in animo flagrantissime cupit. Ita autem esse dignosci.compeririq; potest cum ea ipa que is de se indigna dicit alius quoq; asserit et testatur. Nam id et moleste fert et sese tūc excusat et commendat.

Nonnullū hortatur hostis vt cuius alicui opus suum agere incumbit vel rem quamlibet scdm morē eorum quibus conuiuūt efficeret tunc ad vacandum deo/cunctis huiusmodi occupationibus et quidem debitis/se subtrahat et solum constituat vel id ab hoste fit vt illo tempore facilius terre abominandeq; cogitationes rancoris/inanis glorie et singularitatis/que certe pessima est mentem huius subeant. Agit etiam nonnullū hostis vt maiori complacentia quis bonum voluntarium ad quod nequaq; obligatur et rem saluti necessariāz efficiat. Puta q; qd potius soluere infringereq; malit ieiunium quod precipit ecclesia q; illud quod propria voluntas instituit que pfecto res prorsus est illicita.

Et aduerso aliquando suggerit corporeo semper labori intendere vt quis nunq; do vacare queat neq; ppriam vitam animaduertere discutereq; possit. Sane optimus est vtroq; moderate vt et iam huic etiam illi vicissim operam dando vnuz altero temperare.

Nonnullū aliorum peccata considerare facit vt proximum quis iudicet et infamet vt non euz diligat sed contemnat vt nullam salutare doctrinam ab hoc dictam recipiat vt quicquid hūboni egerit mala intentione fieri asseueret vt ei si superior fuerit obediret recuset vt eū si subditus est tractet immaniter atq; vlla

finē misericordia corrigat et super omnia vt quia hūmōi delicta non operatur meliorem simpliciter se ceseat et hoc pacto deterrimam in se assumat supbiam que fortasse maius peccatum erit q; oēs aliorum defectus quos tāta diligētia considerat. curiositate tanta explorat. Quāobrem uenit ab alienis delictis oculos abducere et eos conuerrere in ppria q; si aliena peccata considerare necessarii extiterit id fiat illis compatiendo de his enim multo plus q; de corporali morbo dolere debet et compatī. Id etiam fiat dominū p his orādo et cogitando deniq; q; sui defectus maiores sunt aut nisi eum dei misericordia preterit grauioribus multo criminibus irretiri implicari q; poterit qui etenim non vult diuinā misericordiaz ita alienis sicut suis delictis is sceleris pfecto illam odio habere videtur.

Nonnullū aliena bona ostendit et demonstrat vt quis in scelestissimū facinorū corruat in liuorem. et in indidua vel is inflāmetur ad hūcupiscentiaz talium diuitiarum talis status pompaticus talis glorie talium vestitū equorū talium pulcritudinis talis et generaliter talium quorumcunq; bonorū vt etiam cū eiusmodi bona nancisci adipisciq; nequit. hinc doleat angatur atq; melancoliam incurrat.

Nonnullū de aliorum dictis et factis in mentem alicuius vehementem suspicionem inducit hostis persuadens illi huiusmodi cuncta fieri vel ad irrisionem/turbationemq; eius vel ad sibi damnū inferendum. De quibus tamē in veritate nihil ē. Suboritur autem hec aliquando teptatio inter vxorem et maritum/inter fratrem et sorores et inter quosq; amicissimos ex qua grauisima mala et ferme incredibilia proficiuntur. Et est plane pessima teptatio de altero et de amico psertim/malum suspicari adeo facilliter et id ita celeriter credere quod pene semper esse falsum postmodū comperit. Quare summo studio vitanda est huiusmodi infausta suspicio. Quod si eam quis a se nequit penitus abijcere tunc multum proderit ea q; aduersus alterum quis animo suo versat il limet apire vt is proide se excuset et satisfationē afferat. Verum nonnullū agit hostis vt has suspitiones in corde q; recodare et apd se teneat vt hac reclusione ille incrementa suscipiat plusq; iferat nocumti/nēq;

De tentationibus.

alter inde se excusare queat. Contra vero non numquam considerata neque obseruata oportunitate congruentiaque temporis, vel ex malignitate iracundiaque animi illas perferri facit. vel etiam cum nimia assertione vel per hoc is cui hec dicitur irascatur et turbetur, atque in alium odium concipat quasi hoc modo apud se cogitans. Quid ita, ista ne istud de me arbitrat? metalis is estimat? si mihi amicus esset profecto hec mihi me ageret non sibi ostendi unde de me sentire sic deberet. Sic de eo ipse non comerui. Ecce itaque quod hostis undeque tam dicendo quam tacendo suas fraudes inijcit.

Nonnumquam commouet hostis male de aliquo effari vel ex ira aut liuore, illi fieri detrimenta atque grauam in inferri. nihilominus dat intelligere callidus hostis, hec fieri propter veritatem iustitiam et publicam utilitatem. Vel etiam propter bonum et salutem aliorum. Dicit enim hoc ipsum quod agitur alijs nocuum et perniciosum esse, itaque esse optimum et illi et suam malitiam in aliorum noticiam deduci, ut ceteri proinde se metum seruare cauerentque valeant, idque ommittere etiam fore aduersum veritatis amorem. Hec res in pecculdu bio est summe periculosa, his qui aliorum non sunt constituti iudices, nec ad eos puniendos ordinati. Et preterea huiusmodi mala post tergum in absentiaque referre siue his que prodesse nihil, obesse vero aliquid possunt in bonum vergere nequit. Contra nonnumquam agit hostis ut ex metu per inuidiam aut detractionem peccandi, quis alterius malum occultet et taceat, in illius simul et aliorum ingentem perniciem. Videtis igitur laqueos per plenos discriminis, et quod recte hic incedere difficultimum est.

R. Nonnumquam cohortatur ut quis rem aliquam sublimem incipiat, veluti quidem sibi videtur ad proficiendum alteri. Vni vero veritas habet ad propria ostentationem, quod manifestus esse potest, cum is hanc rem per seipsum fieri maluit, quam per alium queat. Dato quod eque bene vel melius eam alter alius quis facere posset, dato etiam quod ita deo gratum foret eam hunc committere sicut et efficere. Est enim euidentis indicium, quod in hoc opere alius quid sue glorie is ad miscet, quam potius optat quod homines eius quam alios hoc agere cognoscant. Est inque signum quod non ex integro illud propter deum operatur. Per istud vero etiam in alijs plerisque casibus intentionis puritas discerni potest.

Nonnumquam sub pretextu subueniendi pauperibus, aut instituendi ecclesiis, aut in vltimis annis secularitate huiusmodi agit hostis, ut quis in auaricia labatur, vel fraudulente negociandi intendat, vel emendo vendendoque committat peruria, uti prius tactum est, nunquam tamen modum saliter peccandum est etiam contumacibus bonum inde oriri queat.

Nonnumquam in bono opere graue accidit et tristitiam per magna immittit hostis, suades tunc in delectationibus seculi consolationem querere. Ex quo duo mala accidunt, vnum est, quod frequenter per hoc quis in stultiloquia aut peccati aliud decidit, per quod etiam alios peccare facit. Secundum est quod illius ius accidia hoc pacto non sanatur, verum magis ac magis nutrit et crescit, et si enim eo tempore huiusmodi tristitia liberetur, ipsa tamen postea redit longe validior. Qui vero eam abigere superareque vult, aduersus illam fortiter perstrare animo, et sibi acriter resistere debet. Nam tunc discedet, postmodum minime reuersura.

Nonnumquam alicui subijcit hostis ardentissimam cupiditatem cernendi mundi vanitates, plaususque nuptiarum. Et agit quod illo puncto temporis quo quis videt huiusmodi, qui illic plerisque sunt impudici gestus, non tentatur de peccato carnis, et per hoc illum nimium audacem efficit hostis atque immoderate sua de castitate presumere. Unde euenit ut is vel in superbiam decidat, vel finaliter in obscena opera aut spurcas ruat in cogitationes, siue hoc in loco, siue postmodum alibi cum solitarius erit, tunc enim huiusmodi cuncta retribunt in memoriam. Quamobrem tutius esse nihil potest, quam semper hec deuitare pericula, neque unquam in illis confidere.

Nonnumquam sub velamento sanctitatis, deuotionis, et in personas religiosas spiritualis amicitie agit hostis, ut ex consuetudine intuendi, loquendi, epulandi simul ridendi, mutuo sese locose tangendi, vertitur spiritualis amor in libidinosum carnalemque amorem, et demum in finem ignominiosissimum.

Nonnumquam sub pretextu fugiendi singularitatis, et obseruandi mores aliorum, vel alicuius similis boni suadet hostis ut quis plerumque vescatur aut bibat quam sibi conueniens est. Et pariformiter est

de vestitu et huiuscemodi rebus. Quare summopere est in omnibus adhibenda discretio.

Nonnunquam agit hostis vt sancta intentione quis loqui incipiens/ ori nuando sermonem ad plura defluat inordinate dicendum/ quod euenit. vel quia is loquendo commouetur. irasciturque vel quia suam gloriam querit. **U**el quia erubescit vt recundatur nisi audientibus admiratione ingerat. subtile aliquid. extraneum/nouum. inauditumque dicendo. Quo fit. vt et que scit/et que nescit imoderate loquatur. aut ea proferat que audientibus ob eorum simplicitatem minime conueniunt. Quamobrem sub rationis regula semper lingua tenenda est/ eque in medio sineque sermonis. sicut in initio.

Nonnunquam sub humilitatis specie/ et sese custodiendi facit vt quis sileat ex contemptu. iracundia. supbia. vel cum loqui deberet. vt recordi pusillanimitatis metu reticeat.

Nonnunquam sub tegumento honesti fortasse desiderij quo quis rem aliquam scire gessit et agnoscere/ hortatur hostis/ vt is ad cuncta videndum audiendum. temptandum. curiosus sit atque prorsus intentus. Unde ingens postmodum fedarum temptationum impudicitie et odij obrepit frequentia. Et quoniam nullum exinde aliud malum nasceretur. ea tamen res ad modum homini per se nocua est. Nam vsque adeo illius mens eiuscemodi nouitatibus obruit vt nullam post hec puram de deo cogitationem is habere valeat.

Nonnunquam gratas de carnis voluptate cogitationes menti offert aduersarius/ dicens. non esse periculosum illis dummodo sensus absit imorari paululum. atque hoc modo intantum hominem succedit et inflammat. vt eas a se vix excutere possit. Itaque nihil est salubrius quam illis initio interdudere aditum. Aliquando autem oriantur huiuscemodi noxie cogitationes cum studiose quis suorum affinium qui in mundo et connubio viuunt statum animi aduertit.

Nonnunquam alicuius mentem plurimum conturbat hostis. in illa magnam fedarum acturpium cogitationum multitudines imittendo. vt bis se

perpetuo peccare credat. Dicit enim horrendum esse scelus. cum legendo horas et deo obsequendo he cogitationes adueniunt. Itaque hortatur vt illis prorsus penitusque fugadis semper inuigilet. neque aliud quicquam agere curet. **S**cit nempe malignus hostis/ ventum facilius in manu posse fixum manere quam illas tolli funditus/ radicitusque conuelli. vel ita posse abigi. vt ne quidem postea vnquam redire queant. Atqui non cum imple mentem cogitationes tangunt peccamus mortaliter. sed dumtaxat cum eis consentimus. id est quando illis voluntas nostra fauet. quando eas ipsa cum delectatione complectitur. quando eas adesse gaudeat quod diu vero de sibi displicet. sibi que sunt horrore ac odio. nullum est mortalis noxie periculum. **S**ciendum autem. non esse possibile in occupatione laboris vel temporalis administrationis/ tantam inesse homini mentis serenitatem/ sicut in sua quiete per diurnam moram. Et aliter illam querere est sepe irritus labor et sola teperatio. **F**requenter autem he cogitationes melius vincuntur. si eas nihil pendimus aut curamus sed alijs in rebus occupamus animum. quasi eas vi nitamur repellere.

Nonnunquam bonas cogitationes subiungit hostis/ non certe propter bonum aliquod. verum ad id solum vt sancte orationi impedimentum preestet. Nam illas eo immittit tempore cum eas suscipere nec licet nec conuenit. Non enim audiendo vel canendo missam opportunum tempus est de re cogitare familiari/ quod tamen alijs horis bonum expedire solet.

Homonem nonnunquam hostis semel in tantum alicui peccato incumbere/ aut illicite cuidam vacare voluptati. vt exinde ad plenum is satietur/ neque postmodum illius vnquam rei concupiscentiam habeat. Ideo vero istud agit hostis. quia in hoc grauiter istum nouit delicturum. Agnoscit etiam/ quod si is modico tempore huiusmodi desiderio carebit. paulo post tamen hic multo teperabitur fortius. **E**t enim qui estu graui febreque laborant cum gelidam aquam biberint/ primo releuari videntur. Deinde vero longe grauius et vehementius affliguntur. Sic expleta libidine illius/ postmodum amplius in grauescit cupido. **S**icut etiam et hi qui quod

De tentationibus

plus sese unguis scalpūt z fricant tāto magis pruriginem sentiunt. Atqui si modicū id tolerare possent/citius multo liberarentur.

Nonnunquē in se quis percipiēs motus iracundie z vindicte in alteruz quōs in hoc sibi displiceat ingrātū quō sit. altamen ei dat intelligere hostis/non debere orationem dicere dominicaz/neqz pacem in missa suscipere/quoniam non libēt animo cuncta ignoscit. Reuera tamen si inimicum is optat suum propter deum diligere/dz z tuto potest deum orare/vt quē admoduz alijs in se malefacta remittit. ita suozum quoqz delictozum veniam sibi largiri dignetur. Nam si efficaciter inimicum amare volet id vtiqz efficere valebit.

Nonnunquē suadet vt sue quis fame integritatem nimium tueatur/docens hostis ad hoc quemqz teneri/secusqz agere velle id eē crudelitatis z imanis seuitiei. Qua dere innumera mala cōsurgunt. nam cuncta is que dese dicere auidit/excusare conatur/omnia sua facta colaudans/z de illis volens rōnem reddere putat nempe hoc pacto claudere hominū ora/quod profecto impossibile est. Ita ergo plerūqz is labitur in iram/impatiētiā arrogantiam/perturbationem mentis. ac cūfationē alterius/secretozum q̄ celari deberent reuelationem. vt p̄ hec omnia suam astruere innocentiam queat. Ruit item per id frequenter in ypocrisim z fictionem/habens ab hoste persuasum sua opera hominum in p̄spectu fieri debere. non quidem vt dicat/ob mundi vendicandum applausum. verum ad prebendum alijs boni exēpli viam /simul z ad propriam vitandum infamiāz/nam mihi/ita eloquitur/illesa fama manente. pluris homines mea verba estimabunt/sientqz exinde meliores.

Altera parte monet nonnunquē hostis/vt quis nibili pendat quid de se homines loquantur z sentiant/neqz in aliquo suam famam custodiat. sed equale ducat in manifesto z occulto peccare/atqz in tali sue vite negligentia incuria qz viuat. secum in quies/mea qualis sit cōsciētia deus agnoscit. Id p̄fecto mihi satis est. dicat alijs quicquid eis libuerit. Ecce itaqz videtis/quō difficile sit hūc vtrūqz effugere laqz. z recto gradiēdo tramite a neutro

detineri z capi. sunt enim ambo perniciosissimi. **Q**uamobrem p̄imū debet quis qz p̄siderare quale opus suuz existat. bonū ne an malū. Nā si est malū q̄sto magis illō in patulo aptoqz facit/tāto graui⁹ ip̄e peccat. Et h̄i casu is celare/abdere/z occultare debet nō q̄dem ob superbiā. sed ne alijs occasione peccandi male loquēdigz tribuat. Sin vero opus bonū sit. attamē is nō scit alios ip̄m veluti malum iudicatuos. an inaduertere oportet an h̄i q̄ ita iudicant ad h̄er ignorantia z simplicitate adducantur/z tūc hoc opus si ad salutē nō necessariū extiterit. intermittendū ē. vel illius rei cognitō z veritas est eis ap̄ienda/docendi qz sunt non sic de illo arbitrari debere. qz si ex malicia h̄mōi p̄deat iudicium. Sūt enī nōnulli q̄bus aliena virt⁹ inuisa est q̄ neqzunt. quicquid fieri vidēt. maligno nō carpe/re dente. Si p̄sus z temnēdi sunt. neqz ei p̄nt vllō pacto claudī istoz ora. Itaqz minime opus est eum q̄ bonū opatur aduersus huiuscemodi homines suā famā tueri.

Porro hoc loco animaduertenūz est. qz sublimia opa crebrius efficere dignantur est dñs p̄ illos/qui vt docet ap̄ls. fatui. inscīj. vel nullius estimationis habiti sunt. qz p̄ alios quosqz. Quare nequaquē optare quis debet vt in eo qd agit bono. ab alijs cōmendet. neqz/multo min⁹ suā debet dep̄mere p̄dicareqz laudē. vel etiā p̄curare vt hoc fiat ab alijs. sed totū deo relinqndū est. q̄ de nihilo nouit opari ingentia. Frequenter nāqz videt⁹ quo amplius suam q̄s ostentare q̄rit innocētiā/aut p̄xiū bonū in alioz. noticiā ducere/eo minus ab alijs estimat z curat. Loge etiā minus tum sibi tum ceteris apud deū p̄ficiat.

Hic nonnunquē hostis vt secus quis sciscitet z inq̄rat an p̄destinat⁹ a deo sit ad gloriā vel ad penā eternā p̄scitus/vt h̄ pacto vel in p̄sumptuosam spes vel in desperationē labatur z corruat. Pro inde neutri boz diffinita snia iudicare debet homo. sed in dei spare misericordia/cū ingenti timore sue districte iusticie.

Nonnunquē suggerit hostis apud se p̄cunctari an pot⁹ nunc q̄s mori vel eternaliter damnari mallet. qz aliquod mortale committere peccatuz/vt si is affirmatiue respondeat/in eo denuo peccet qz magis eligit peccatum admittere

atq; ita offendere deus q̄ huiusmodi pe-
nas perpeti; deum quippe offendere pro-
quocunq; vitando supplicio velle nequa-
q̄s debet. Sin vero contrariam is partem
asseruerit/ primum forsitan mentietur. de-
cidet etiam fortasse in iactantiam atq; ar-
rogantiam. Quamobrem magnopere vi-
tandum est huiusmodi facere questiones/
neq; eis si subreperit est respondendum/
abijciendeq; sunt r̄dicendum deo. **D**eaz
domine fragilitatē agnoscis / certus equi-
dem sum / quoniam nisi tua gratia mihi so-
ret auxilio nulla ita modica est pena / quin
me vinceret. atq; peccato faceret p̄stare cō-
sensum. Quare me miserum in tuas p̄ncio
manus / obsecrans ne ea tēptationum per-
cula incurrere me sinas / que tuorum sine
transgressu mandatorum superare non q̄-
am. Hoc itaq; modo periculosus is mali-
gnus q̄s laqueus tuto pertransiri valebit.
Fragilitatem videlicet propriam humili-
ter recognoscendo / r̄ in deo solo constimen-
do spem. neq; quodcunq; iudicando ali-
ud. Scitis nempe beatum Petrum qui p̄-
us se velle mori q̄s deum relinquere spon-
debat. deum postmodum deseruisse / neq;
huius quod promiserat effecisse aliquid.
Sic profecto agunt q̄s plurimi putantes
q; omnia perferrent anteq̄ ad peccandum
pertraherent. quasi nō diuina gr̄a sed sua
virtute ipi peccatū deiret

Dnnunq; aliā tēptationē immi-
tit hostis. huic pene p̄simile / r̄ est
cu; quis preterito tempore grauiā
perpetrauit scelera / vnde bona sibi aliqua
euenierunt / sicut per fornicationem aut ad-
ulterium prole suscepit quā ardentissimo
amore cōplectitur. tunc agit hostis vt is a
semetipso inquirat. vel ab alio interroget.
Vellet ne non peccasse / r̄ hanc nō habuiss-
se penam. Accidit enim hominem delinque-
re qualitercunq; huic respondeat questio-
ni. vt in p̄cedēti tēptatione dictū est. Dico
itaq; dictū remediū hic etiam locum habe-
re. tali scilicet questionī non respondendo
vel potest homo dolere de ipso peccato. do-
lere item potest q; per huiusmodi delictum
sibi proles orta est. **N**ō autem absolute do-
lere optet de eo q; plenū habet.

Dnnunq; incitat hostis hominē
ad hoc vt apud se petat. an sit cete-
ris hominib; vel hoc aut illo dere-
rior. vnde plurima frequenter peccata sur-

gunt. puta mentiri. superbire. alios teme-
re iudicare. Debet itaq; is dicere quicquid
ex me habeo totum peccatum est. si vero in
me est aliquod bonum. id est ex gratia dei/
quam eque alteri sicut mihi deus ipse lar-
giri potest / satis p̄fecto sum iniquus si ni-
bil ex me nisi peccatum habeo. nō ergo me
ceteris cōparare opus est / cū ipse sim ex me
sceleratissimus.

Dnnunq; gratias r̄ dona que in
aliquo sunt ante huius oculos sta-
tuit hostis. vt hinc intumescat. p̄-
iupendatq; ceteros. Quare ex aduerso is
cogitare debet. cō sibi maiora pericula gra-
uioremq; imminere damnationē. si nō re-
cte diuinis vtatur muneribus. Cogitare
etiam potest q; nemo adeo est impius qui
non melius huiusmodi vtetur donis si
hecipta sibi collata fuissent. r̄ ita quēcūq;
primū / siue iudeū / siue gētilē / se ipso melio-
rē iudicabit. aut saltē nō deteriore.

Dnnunq; efficit hostis vt cum q̄s
penitere coneritq; debet. a se ipso q̄
rat tantaz ne de peccato suo displi-
centiam habeat. q̄staz habere tenetur q; n̄
arguit / qm plus doloris r̄ lachrymarū de
damno h̄ret tpali. q̄s nunc h̄eat de diuina
offensa / quare nequaq; h̄mōi displicentia
sufficere videt. Sed sciendū q; non est ne-
cesse corpalez de peccato esse dolorē tantū /
q̄ntus fortasse esset de tempali malo vel in
commodo. Sufficit enim q; cōmissuz pec-
catū sibi displiceat / r̄ nequaq; in simili ca-
su dei offendere vellet. **N**ō enī sicut prius
dictū fuit / optet malle dānari mori aut om-
nibus spoliari bonis. q̄s peccasse. aut hoc
mōdō peccare. Rursus nec talem hūc op-
tet esse dolorē / quales de se diuina postu-
lat immēsitaz / cū hoc sit ipossibile. Quia
ipsa prius est infinita. n̄m aut dolorē fini-
tum esse necesse est. Is ergo dolor qui dicit̄
est sufficit. **V**ez q̄dem est q; tanto hic do-
lor est melior / q̄sto r̄ in anima / r̄ in corpore
est maior / assit modo q; ad corpalem dolo-
rem recta discretio. Non enī ex eo corp⁹ de-
strui aut ratiō ledi debet. **P**lurime per
istud vitantur tēptationes. que subeunt cū
quis nimīū veretur nunq; satis penitere /
aut suum non facere debitum. Debituz in-
q; q̄stum ad salutem satis est. vt enī est di-
ctum nequaq; nostruz debitū facere possu-
mus q̄ntum dei altitudo deposcit. neq; eti-
am fm beneficia que ab ipso recepimus /

De tentationibus

ne hoc pfecto a nobis indulgentissimus ille pater appetit/immo p mira gratie sue benignitate sibi sufficere vult, et nos i amicos habere parat⁹ est si ea que in certo numero/certis agenda, temporibus mandata nobis tradidit, ipsi compleuerimus que etiam sub eterne mortis interminatione implenda mandauit. **U**niversa autem hec pcepta in his duobus continentur. Dilige deum super omnia, et proximum tuum sicut teipsum. **S**i quis vero sup hec aliquod bonum effecerit, is p inde maiorem gratiam obtinebit. **Q**uod si interrogas, quid est super omnia deum amare? plane grossescq respondeo. **H**oc est sic eum diligere, vt nullo pacto quodlibet aliud quis amare velit per quod perderet dei amorem. **P**roximum autem sicut seipsum diligere/est ei finaliter quidem vitam optare eternam/gratiaz vero in presenti seculo, insup id ei facere velle quod rationabiliter et iuste in simili casu sibi quisquis fieri veller. **U**nde manifestuz est q is qui est iudex constitutus, nequaquam velle debet latronem a morte vel carcere liberare/qis ipse fortasse in simili casu contra rationem liberari cuperet. **E**t ex hoc plurimis eiuscemodi temptationibus respondere potest.

Nonnunquam qui sacrum altaris suscipere constituit sacramentum/occurrit sue indignitatis cogitatio/q vt delicta nequaquam ad hoc dignus esse potest et presertim sibi videtur q non bene sua sit delicta confessus. **F**ieri autem potest hoc suggestione demonis, vt tantum bonum impediatur. **Q**uare igitur is cogitare debet ad hunc se dignum propriis viribus fieri posse/qis etiam centum annis ad id laborans incuberet, nisi ex speciali dei munere id fiat quod sane munus potest eque nunc sicut p centum annos dominus elargiri. **D**ebet rursus considerare, quoniam hac in vita/nemo p infallibilem absolutamq certitudinem scire potest, vtrum in gratia sit, an non vere ne sit penitens, an non, vtruz recte confessus sit an non, nisi ad hoc singularis accesserit reuelatio. **I**taq qui sine hac certitudine suscipere nollet eucharistiam, is pfecto seipsum deciperet et quendam superbie speciem habere videret. **E**st alia humana vel moralis certitudo/q in nro proposito et requiritur et sufficit, cui vicis qis in propria recollectione et pscie discussione/id egit qd tui sua discre-

rio, nisi boni aliorum desiliu/cum debere facere iudicat atq; h p sufficiens tempus ad id cõiter obseruati p fuerit. **Q**uod si tunc in peccato mortali sicut p iudicium is se esse non videat, in toto et sine nouo periculo peccati/ad eõionem accedere potest/qis vt frequenter accidit sibi fortasse leuia qdam dubia supueniant, ea tñ ptenere imo vincere debet, et ad pparium agendum semetipsum cogere. **L**eue aut dubium voco, cum quis potest de aliquo fert iudicium, qd sit bonum iustum et qd sit malum et peccatum/nihilominus quidam rationes vel cogitationes in pparium habet q aliquam ei dubitationem afferunt, non tñ ita qn pmi iudicium multo sibi sit certum/in tñ q si res ipsa alteri foret, de ea nequaquam bigeret aut cõtaret. **V**er si non maiorem certitudinem de vna partiu habet qd de altera, sistere debet quousq ad eam aliquam magis assentiat/et hoc vel aliorum vel sue rationis consultatione/vel inspiratione diuina obtenta porõnem. **N**isi enim hoc modo quis securitate in semetipso capiat/se male fuisse confessus semp iudicabit, neq; tranquillus est/aut conscie pacem vnq; habere poterit. **Q**uod pfecto neq; qd bonum est.

Seipso penitens nonnunquam inquit si firmam nunquam peccandi voluntatem habeat, et tunc ei plurima pponit hostis/pstium q nimium est fragilis/q ite ruz crebro in peccata lapsus est et adhuc qstidie labit. **C**onsiderare autem is debet vtz qdem esse non posse eum vitare peccatum viribus suis. **N**o etiam asserere opus habet nunquam se peccatur, psumptuosum qppe esset hoc/neq; tñ etiam iudicare debet se peccatur. **N**isi enim hoc esset delinqre. **S**atis igitur est si firmus ei ppositum adest cum dei adiutorio deuitandi peccati/et ad id diligentiam adhibedi/nec sicut pntem voluntatem villo vult pacto in posterum peccare.

Nonnunquam vt dictum est enititur hostis/personis deum timendum/magis qz ceteris/nimium timorem immutare/quo in cunctis suis operibus deficere formidet. **Q**uamobrem eiusmodi timoratis necessarium est vt in pmiis magnis pere animaduertat ad quid sub pena peccati mortalis sicut suum statum obligantur, et ad quid non. **P**otest autem de hoc haberi non quidem infallibilis sed humana certitudo/per sapientium et deuotozum bonum consilium/per scripturas, per iudicium p priationis/et p suum confessorum. **F**lam

fm hanc psonaz pfilium z dictamen debet
 is frequenter ppiu iudicium mutare z vincere
 Tu ergo de eo qd agedu est habet is hmoi
 centudine/pot se merito detare / lz plures
 alias negligetias/q venialia pctā sunt/ad
 miserit. Sed si in his pūctis pncipalibus
 se defecisse pgnoscit. penitere debet / z post
 modū loco z tpe pfiteri. Videtis itaqz pz/
 sus ee necessariū vt qsqz diligēter pqrat q
 res pctā mortale sit. q nō. in q dīsqz oblige
 tur in q non. Et tūc quicqd sup hoc egerit
 id vlronēū erit z superrogatōis/ad augmē
 tū sue grē/simulz alioz. Credere eni q illd
 meli bonū qd dī facere valet/ semp imple
 re teneat. ita q si h obmiserit. peccet morta
 liter/erroneuz esset. nunqz etiam dī posset
 obtinere pscientie pacem.

Hnalit p generali regula accipite/
 q vti de z bon angelus sp ad bo/
 nū hortant/cunctaqz seu pspa seu
 aduersa siue bonū siue malū/sui vel alteri
 ad salutē z pfectū bonoz zuertūt. sic ex ad
 uerso oīa in damniū z pncie detoz qre moli
 tur hostis. Abundat dī diuitijs enitf
 hostis vt illis abutaf vel in supbia/vel i lu
 pūriā/vel in vsurā/z iniquā tpaliū adqfitō
 nē. Contra scūs angelus conat z suadet. vt
 illis vraf ad largiedas elemosinas/ad sup/
 pliciter reddēdas grās deo/ad hndā suffici
 entia. **S**illr pseruate in pulcritudine. vi
 ribz. scia. statū. bona hoim fama. z boz cō
 trarijs pauprate. deforimitate. mala obscu
 ragz fama. Diuersitatē etiā inclinationis
 boim ad h vel illud/nouit scūs angelus be
 ne vti/hostis verō male. Quāqz etiā fre
 quēter z ipam dei inspirationē in malū cō
 uerti facit hostis. sicut ex aduerso bon an
 gelus malā inimici tēptationē in bonum/
 puta quis tēptabitur idēo religionē ingre
 di vt postmoduz egrediat z exeat. In ea tū
 pseueras pstatqz manebit. De supbia aut
 inuidia tēptabit/huic valide resistet z inde
 merebit plurimū. Ita frequēter dū grauitē
 nocere cupit hostis. pdest admodū/z pfiē
 in tantum q hominem crebro tēptare desi
 stit/ne tēptationem supando mereatur.

Aduersus vero cunctas suas illaqueantes
 tēptationes/que certe sunt innumere. non
 nisi vnicū generale remediū reperitur/
 vti beato Anthonio reuelatū extitit. vt dī
 videlicet pfundam semper habeat humili
 tatem/z affectione sincera/puroqz corde su
 am totam spem in dei ac sanctorum auxili

um statuat/idqz se facere posse/esse dei gra
 tiam censeat permixtam. **H**ibilominus
 tamen semper suum debitum faciat apud
 deum/z obseruantiam mandatorum eius
 predicte innitendo spei. **F**am sicut firmi
 ter credimus hominem sola dei saluari mi
 sericordia. ita eam misericordiam sumope
 re vnerari/diligere / carpendereqz debe/
 mus/secus enim faciens vel hoc intermit
 tens agere/pfecto illam perdere sese reddit
 dignissimum. **Q**uod si suggerens tibi
 hoc modo dicat hostis. quicquid egerz cer
 to nouit deus an damnatus eris vel ne. ne
 qz vllatenus aliter esse potest. **R**espondeb
 quicquid de me ordinauerit deus ipse ta
 men amari dignus est et coli. cunqz menti
 ri nequeat/ipse sibi obsequenti bus z ad h
 pro suis viribus conanti bus infallibiliter
 gloriā celestē largietur. Quāqz verō mi
 hi meus sit finis incognitus. bene tamen
 scio/quoniam bona vita in bonum finem
 perducit. neqz ob hāc incertitudinē/omit
 tere debeo. quo minus meum efficiam de
 bitum. immo pfecto magis ac magis eni
 tendum mihi est. sicut z si infirmus se sanā
 dum ignoret. iure tamen ad id suum debi
 tum facit. **C**oncludendo dicimus nihil
 ita instruere hominem in predictis tēpta
 tionibus infinitisqz alijs. sicut gratiaz dei
 que per deuotam orationem/in pfunda fu
 sam humilitate atqz cōtritione cordis/ad
 quiritur. **H**anc nobis gratiam meritis
 ac intercessionibus omnium sanctorum san
 ctarumqz/largiri dignetur pater z filius et
 spiritus sanctus Amen. **F**inis.

Contra professum

Inobedientem eiusdē **J**ohannis Berson.
Dore tuo te iudico serue ne
 qz. **S**i h dixit pabola dñs
 de seruo nō multiplicāte licz
 reddere talentū/qd diciturus
 est de suo dissipāte sil z negā
 te talentū. **T**alis est ille inobediens pfect
 sit clericus sit laicus/qui ppiā spūs sui vo
 luntatē acceptam a deo/causa lucrandi vi
 te thesaurum eterne/dedit illam in manu
 superioris sui dicens. **S**uscipe me z vi
 uam abba pater. **I**n manus tuas commē
 do spiritum meum/quoniam fidēs in te et
 de me diffidens do illum tibi. **A**diuua me
 z saluus ero. **N**unc tu quisquis es pfectus